

VÄNSTERPARTIET GÖTEBORGS
KOMMUNPOLITISKA PROGRAM
2027 – 2030

Inledning

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund. Vi vill se ett rättvist och jämlikt Göteborg. Det kommunpolitiska programmet beskriver vad vi vill genomföra under mandatperioden.

För många år sedan var Sverige ett av de mest jämlika länderna i världen. Men efter flera decennier med nyliberala experiment, sönderprivatiserad välfärd och sänkta skatter är Sverige nu det mest ekonomiskt ojämlika landet i Norden. Inkomstklyftorna har ökat mer och snabbare än i många andra länder. Flera olika regeringar bär ansvaret för de växande klassklyftorna och den nedmonterade välfärden. De senaste åren har politiken dessutom utvecklats i en auktoritär riktning som ställer grupper mot varandra vilket undergrävt tilliten till samhället och tron på demokratin.

Vi kan förändra samhället. Vänsterpartiet står för hoppet om ett samhälle som håller ihop. Vi är garanten för en stark välfärd, en rättvis bostadspolitik, en offensiv klimatpolitik och en arbetsmarknadspolitik som skapar trygga jobb med bra villkor. Vi är redo att höja skatten för att leva upp till den garantin om regeringen efter valet fortsätter att inte ta sitt ansvar. Tillsammans kan vi vända utvecklingen och bygga ett rättvist, hållbart och jämlikt Göteborg.

I Vänsterpartiet Göteborgs kommunpolitiska program 2027 – 2030 presenteras ett stort antal förslag på hur vi kan genomföra vår politik och bygga en bättre stad. Det socialistiska, feministiska, ekologiska och antirasistiska perspektivet är vägledande för hela programmet.

Vänsterpartiets styrka är att vi har en förmåga att mobilisera för att skapa verklig förändring. Vi förverkligar vår politik genom att flytta fram positionerna i både den parlamentariska och utomparlamentariska kampen.

Vänsterpartiet Göteborgs kommunpolitiska program 2027 – 2030 antogs på valkonferensen 2026.

Innehåll

Inledning.....	1
Demokrati och mänskliga rättigheter	4
Personal.....	6
Förskola	8
Grundskola.....	10
Gymnasieskola	13
Arbetsmarknad, vuxenutbildning och näringsliv	15
Socialt arbete	17
Äldreomsorg och hälso- och sjukvård	20
Funktionsrätt.....	22
Miljö och klimat	24
Bostäder.....	26
Stadsutveckling	28
Trafik och stadsmiljö	30
Idrott, förening och evenemang	33
Kultur.....	35
Inköp och upphandling.....	37

Demokrati och mänskliga rättigheter

Klassamhället och könsmaktsordningen innebär demokratiska underskott på lokal, nationell och global nivå. Demokratin hotas i takt med att högerauktoritära krafter växer både lokalt och i vår omvärld.

Klassamhället genomsyrar allt, även det lokala demokratiarbetet. Resursstarka individer är mer benägna att rösta medan utrikes födda och förstagångsväljare röstar i lägre grad än genomsnittet. Resursstarka personer tenderar att vara mer aktiva även i andra former av politiskt deltagande, till exempel medborgardialoger och organiserade protester riktade mot lokalpolitiker. Kommunen behöver satsa på demokratiarbete nära människor och med en representation som speglar befolkningen. Det är viktigt att det finns möjlighet att rösta i närområdet och områden invånare känner igen sig i. Därför ska vallokaler finnas i alla områden både på valdagen och vid förtidsröstning.

Könsmaktsordningen genomsyrar alla kommunens verksamheter från kvinnodominerade välfärdsyrken till maktstrukturer i klassrummen. Kommunen behöver ha ett aktivt jämställdhetsarbete i alla verksamheter på alla nivåer.

Under de senaste åren har rasistiska, fascistiska och andra totalitära rörelser blivit mer synliga. Det är ett hot mot demokratin som inte tagits på tillräckligt stort allvar. Antimuslimsk rasism och antisemitism har tagit sig nya uttryck och normaliserats bland andra partiets politiska företrädare. Kampen mot rasism måste föras i samhället i stort, inte minst i kommunpolitiken. Det är elever i klassrummen, hyresgäster i allmännyttans bostäder och medarbetare på äldreboenden som utsätts. Kommunens arbete mot rasism måste stärkas och genomsyra alla verksamheter.

Kommunen är skyldig att tillgodose alla invånares rättigheter. Arbetet mot diskriminering är avgörande i kampen mot rasism, för hbtqia+-personers rättigheter och i arbetet för alla människors lika värde. Heteronormativa föreställningar och strukturer ska undanröjas. Frågor om kön och könsidentitet ska inkludera personer som varken definierar sig som män eller kvinnor.

Det behöver öronmärkas resurser för att säkerställa att alla nämnder arbetar aktivt med att göteborgarna ska kunna nyttja sin demokratiska rätt till delaktighet och inflytande. För att säkerställa valda partiets inflytande bör alla kommunens nämnder ha lika många ersättare som ordinarie ledamöter. Arvodet till heltidspolitiker ska sänkas. Fritidspolitiker ska ha villkor som gör det möjligt att kombinera politiska uppdrag med jobb och familj.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Antidiskrimineringsarbetet ska genomsyra alla kommunens verksamheter.
- Kontinuerligt kartlägga ojämlikheter mellan olika grupper för att kunna arbeta för jämlikhet.
- Stärka invånarnas möjligheter att få stöd när de utsätts för diskriminering.
- Kommunen ska ha systematiska antirasistiska utbildningsinsatser för medarbetare som möter invånare, till exempel inom skola, socialtjänst och äldreomsorg.
- Kommunens antidiskrimineringsarbete ska granskas genom externa aktörer.
- Inrätta fler förtidsröstningslokaler i områden med lågt valdeltagande.
- Öka valdeltagandet genom att bland annat utöka och pröva nya informationsinsatser.
- Sänka arvudet till heltidspolitiker.
- Ge resurssvaga personer fler möjligheter att organisera sig.
- Invånare ska kunna nyttja fler mötesplatser utanför ordinarie öppettider.
- Invånarinflytande och medborgardialoger ska genomföras med ett maktkritiskt perspektiv.
- Testa nya former för invånarinflytande som når invånare som annars inte engageras i medborgardialoger.
- Inhämta synpunkter från föreningar och civilsamhälle i fler frågor och i större utsträckning än vad som görs idag.
- Inrätta fler medborgarkontor i politiskt eftersatta områden.
- Undersöka möjligheten att samlokalisera medborgarkontor med bibliotek eller andra verksamheter med många besökare.
- Gå vidare med planerna på nya allaktivitets- och kulturhus i Biskopsgården och nordöstra Göteborg samt säkerställa att innehållet utformas tillsammans med invånarna.
- Förbjuda sexistisk reklam och fossilreklam i stadsrummet.
- Alla nämnder och bolagsstyrelser ska använda sig av jämställdhetsbudgetering.
- Alla grundskolor och gymnasieskolor ska arbeta aktivt med hbtqia+-frågor och samarbeta med idéburna organisationer som utbildar i hbtqia+-frågor.
- Öka bidragen till idéburna organisationer som håller utbildningar i skolor om hbtqia+-frågor.

Personal

De nära 60 000 medarbetare som arbetar i Göteborgs Stad är kommunens viktigaste resurs och de har rätt till en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor. Därför är arbetet med minskade sjuktal, bättre arbetsmiljö och jämställda löner prioriterat.

För att bygga en stark välfärd som möter behoven måste välfärdsarbetarna bli fler. Villkoren ska förbättras och lönerna höjas för att fler ska vilja jobba och stanna kvar i bristyrken inom välfärden. Välfärdsarbetarna ska ha rimliga förutsättningar. Kommunens stöd för de som vill byta yrkesbana under arbetslivet ska stärkas för att locka fler till välfärdsyrken.

Kommunens medarbetare ska ha trygga tillsvidareanställningar med bibehållen stark anställningstrygghet. Rätten att arbeta heltid, med möjlighet till deltid, ska säkerställas. Detta förbättrar kontinuiteten i verksamheterna och skapar trygghet för medarbetarna, samtidigt som det också ökar attraktiviteten att arbeta i kommunen. Rätten till omplacering och rehabilitering, på grund av exempelvis sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga hos medarbetare ska stärkas och utvecklas. Medarbetare ska ges förutsättningar att orka arbeta fram till pensionsåldern.

Chefer i kommunens verksamheter ska ha rimliga förutsättningar att utföra sitt arbete. Detta skapar förutsättningar för ett nära ledarskap med bättre möjligheter till arbetsmiljöfrämjande insatser i nära dialog med medarbetarna. Därför ska kommunens arbete med att minska antalet medarbetare per chef fortsätta, särskilt i välfärden.

I många av kommunens välfärdsverksamheter, som också är kvinnodominerade, är sjuktalet högre än andra sektorer samtidigt som möjligheterna att arbeta hemifrån är begränsade eller obefintliga. Därför ska kommunen fortsätta arbetet med att korta arbetstiden i välfärden med fokus på verksamheter där sjuktalet är höga och där möjligheterna att arbeta på distans är begränsade. Fler av insatserna ska bli permanenta satsningar.

Medarbetares inflytande i arbetssituationen ska öka och kommunens verksamheter ska genomsyras av att anställdas kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Förutsättningar för fackliga företrädare att verka i kommunen ska utvecklas och stärkas.

Styrmodellen New Public Management (NPM) ska fortsatt motverkas i kommunen. Konsekvenserna av NPM har blivit minskat inflytande och medbestämmande för anställda till följd av styrning uppifrån och kontroll. Välfärdsverksamheterna ska ha rimliga förutsättningar med balans mellan krav och resurser.

Kommunen ska erbjuda fria resor i kollektivtrafiken för samtliga anställda. Det minskar utsläppen, avlastar trafiken och stärker samtidigt hushållsekonomin, särskilt för lågavlönade grupper.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Införa kortare arbetstid och andra progressiva lösningar på fler arbetsplatser. Vårdsverksamheter med höga sjuktal och där möjligheterna att arbeta hemifrån är begränsade ska prioriteras.
- Fler arbetstidsförkortningar ska bli permanenta.
- Införa ett erbjudande om nedtrappning av arbetstiden för medarbetare som närmar sig pensionsåldern enligt 80-90-100-modellen.
- Inflytandet över schemalaggningsen för kommunens vårdsarbetare ska förbättras.
- Grundbemanningen av tillsvidareanställda medarbetare ska öka och användandet av tidsbegränsade anställningar ska minska i brukarnära vårdsverksamheter.
- All lokalvård och alla städtjänster ska bedrivas i kommunal regi.
- Anställa fler yrkesgrupper, exempelvis måltidsbiträden, i vårdsverksamheter för att skapa arbetstillfällen och skapa förutsättningar för medarbetare i brukarnära yrken att kunna fokusera på sin profession.
- Kommunens löner ska vara jämställda genom att radera osakliga löneskillnader.
- Särskilda lönesatsningar, utöver ordinarie lönerevision, ska genomföras för de yrkesgrupper som har lägst löner i kommunen.
- Utreda lönemodeller som ersätter eller kompletterar nuvarande individuella lönesättning om fackliga organisationer efterfrågar detta.
- Villkoren för fackliga förtroendevalda att verka i kommunen ska förbättras.
- Rätten till rehabiliterings- och omplaceringsinsatser för medarbetare i kommunen ska stärkas.
- Alla yrkesgrupper som behöver särskilda arbetskläder och arbetsskor ska få det.
- Anställda i kommunen ska erbjudas utbildning om våld i nära relationer.
- Öka möjligheten till kompetensutveckling och fortbildning för kommunens anställda.
- Den könsuppdelade segregationen mellan yrken i kommunen ska brytas.
- Öka andelen chefer i kommunen med utomeuropeisk bakgrund för att motsvara befolkningssammansättningen och motverka den strukturella rasismen på arbetsmarknaden.
- Gratis mensskydd ska finnas på kommunens samtliga arbetsplatser.
- Friskvårdsbidraget ska höjas.
- Subventionera resor i kollektivtrafiken för kommunens anställda, med målet att resorna ska bli avgiftsfria.

Förskola

En förskola med god kvalitet har långsiktigt positiva effekter på barns lärande och utveckling, särskilt för barn vars vårdnadshavare har låg utbildningsnivå. Därför behöver alla barn ges möjlighet att gå i förskola minst 30 timmar i veckan, även om vårdnadshavaren är sjukskriven, arbetslös eller arbetar deltid. Det är viktigt att den utökade vistelsetiden inte leder till försämrade arbetsmiljö eller större barngrupper. Därför måste samtidigt tillräckligt med ekonomiska resurser säkerställas, så att både barn och personal får en hållbar och väl fungerande vardag i förskolan. För att kunna utjämna skillnader i barns livsvillkor ska mer resurser omfördelas till förskolor i politiskt eftersatta områden.

Kvaliteten och arbetsmiljön i kommunens förskolor ska förbättras. För att det ska vara möjligt behövs mer resurser så att barngruppernas storlek och antalet barn per personal kan minska. Fler pedagoger per barn stärker möjligheten för barnens pedagogiska verksamhet och är även en förutsättning för att arbetsförhållandena i förskolan ska förbättras genom att personalen får reell möjlighet till planeringstid, dokumentation och raster. Utbildade pedagoger är avgörande för kvaliteten och målet är därför att personalgrupperna i förskolan ska bestå av minst 50 procent förskollärare. De övriga pedagogerna ska vara utbildade barnskötare. Genom att utöka planeringstiden för andra yrkeskategorier än förskolelärare kommer vi att öka den pedagogiska kompetensen inom hela arbetslaget. Medarbetare på förskolor i politiskt eftersatta områden ska ges möjlighet att läsa till barnskötare på betald arbetstid. Timvikarier ska användas i så låg utsträckning som möjligt. Fasta vikarier och hög grundbemanning ska vara norm.

Den öppna förskolan har en viktig roll där barn kan delta i pedagogisk verksamhet. Tillgången till öppna förskolor är särskilt viktig i områden där många barn inte går i förskola. Samlokalisering av öppen förskola, barnavårdscentral, barnmorskemottagning och socialtjänst ska eftersträvas.

Det är av stor vikt att värna förskolans läroplan. Pedagogisk omsorg, som inte omfattas av samma krav som förskolan, har inte kunnat uppvisa samma positiva effekter på barns lärande.

Tillgång till omsorg på obekvämt arbetstid ska finnas i tillräckligt stor omfattning för att möta behovet. Många som har behov av omsorg på obekvämt arbetstid är ensamstående och beroende av att det fungerar väl. Det ska även finnas möjlighet till individuella lösningar för familjens behov. Förskolan ska präglas av ett tillitsbaserat förhållningssätt gentemot vårdnadshavare och inte rutinmässigt kräva intyg på arbetstider vid vistelsetider inom förskolans ordinarie öppettider.

Att antalet barn i förskoleålder nu minskar ställer förskolan inför både möjligheter och utmaningar. Med rätt ekonomiska resurser kan barngrupperna minska och lokalerna nyttjas på ett mer hållbart sätt och lokaler som inte är fullt ut ändamålsenliga kan renoveras eller ersättas med nya. Det är viktigt att dessa satsningar finansieras fullt ut.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resurserna till förskolan.
- Öka andelen kommunala förskolor och minska antalet vinstdrivande verksamheter.
- Utmana marknadsskolesystemet genom att bland annat inte anvisa mark till eller planera för vinstdrivande förskolor och stoppa etableringen av nya förskolor i områden med överkapacitet.
- Minska antalet barn i förskolan till högst tolv barn i yngrebarnsgrupper och 15 barn i äldrebarnsgrupper.
- Stegvis införa sju timmars arbetsdag på kommunens förskolor.
- Öka personaltätheten till max tre barn per medarbetare för yngre barn och max fem barn per medarbetare för äldre barn.
- Den pedagogiska personalen inom förskolan ska bestå av 50 procent förskollärare och 50 procent utbildade barnskötare.
- Ge fler som arbetar på förskolor i politiskt eftersatta områden möjlighet att studera till barnskötare på betald arbetstid.
- Förskollärare, barnskötare, förskoleassistenter, rektorer och övrig personal ska ges möjlighet till fortbildning.
- Ge alla barn i förskoleåldern rätt till minst 30 timmars barnomsorg i veckan, även om vårdnadshavaren är sjukskriven, arbetslös eller arbetar deltid.
- Tillgången till barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska motsvara behoven.
- Sänka förskoleavgiften för familjer med låga inkomster.
- Förskolorna inte ska efterfråga att barnen tar med sig matsäck eller mellanmål.
- Ytterkläder ska finnas för barn att låna på förskolor där behovet finns.
- Barn till papperslösa ska ha rätt till förskoleplats och kommunen ska vara tydlig med det i sin information och i eventuella kontakter med papperslösa.
- Maten i förskolan ska vara näringsrik, god och av tillräcklig mängd för att alla barn ska kunna äta sig mätta.
- Medarbetare inom skolköken ska få fortbildning om specialkost, vegetarisk och vegansk kost, selektiv kost och ätstörning.
- Stödet till barn med normbrytande funktionalitet ska förbättras.
- Förskolan ska vara utformad så att barn med neuropsykiatriska diagnoser har samma möjlighet att trivas och nå målen som barn utan diagnos.
- Alla förskolor ska arbeta för jämställdhet, mot stereotypa könsroller och motverka rasism.
- Förbättra, rusta upp och tillgänglighetsanpassa förskolegårdar.

Grundskola

Skolan har en unik möjlighet att utjämna klasskillnader. Den fria etableringsrätten, elevpengen och det fria skolvalet har dock gjort att skolan inte ger alla elever samma förutsättningar. Otillräckliga resurser och bristen på utbildade medarbetare gör att skolan inte är jämlik vilket framför allt påverkar barn från studieovana hem negativt.

Vårdnadshavare och barn ska kunna lita på att den närmaste skolan ger en bra utbildning. För att det ska vara möjligt måste resurser fördelas efter behov. Alla kommunens skolor ska ha tillräckligt med resurser för att alla elever ska få det stöd de behöver. Skolan ska samarbeta med socialtjänst, civilsamhället och andra aktörer. Alla elever ska nå målen i skolan men grundskolans uppdrag är brett så uppföljnings- och kvalitetsarbetet ska därför inte bara handla om betygsresultat. Alla barn som behöver ska få anpassningar av god kvalitet tidigt i skolgången. Hemläxor förstärker både klass- och könsskillnader. Alla skolor ska därför erbjuda läxhjälp eller studiestöd som leds av behörig lärare. Fritidshem är viktigt för många barn då de ges möjlighet att utveckla sociala och kreativa färdigheter utanför klassrummet. Fritidshemmens kvalitet ska förbättras och elevgruppernas storlek ska minska.

Skolan ska vara en plats fri från alla former av rasism, mobbning, kränkningar och diskriminering. Hbtqia+-personer och personer med normbrytande funktionalitet är särskilt utsatta. Alla skolor ska ha ett aktivt jämställdhetsarbete, normkritiskt arbete och jobba med våldsprevention. Feministiskt självförsvar är en praktik som går ut på att skapa trygga rum för tjejer att dela erfarenheter, stärka självkänslan och försvara sig mot fysiska angrepp. Antalet kuratorer, skolsköterskor och psykologer ska öka. Skolor ska utveckla elevstödande funktioner eller arbetsformer som ger elever möjlighet att vända sig till trygga vuxna utöver lärare eller personal som tillhör elevhälsan. De elevstödande rollerna ska fokusera på långsiktigt förebyggande och relationsskapande arbete som kan stärka elevernas allmänna välmående och motivation, samt känsla av tillhörighet, sammanhang, delaktighet och social trygghet.

Arbetsmiljön för medarbetare ska förbättras, framför allt genom ökade resurser. Planeringstid för alla pedagoger ska öka för att utveckla kvaliteten inom utbildningssektorn. Vi vill även utveckla arbetsformer i skolor med personal som arbetar med socialt stöd till elever under, och i anslutning till, skoldagen. Lärare ska ges rätt förutsättningar, bland annat genom att ha två lärare i klassrummet eller minska storleken på klasserna. Timvikarier ska användas i så låg utsträckning som möjligt. Fasta vikarier och hög grundbemanning ska vara norm.

Det minskande antalet barn i grundskoleåldern öppnar också möjligheter för verksamheten. Det blir enklare att minska elevgrupperna eftersom efterfrågan på lokaler inte är lika stor. Det blir även möjligt att avveckla eller ersätta undermåliga lokaler, vilket förbättrar både arbetsmiljön och kvaliteten.

Kulturskolans resurser ska öka och fler ska få möjlighet till fördjupning och individuell undervisning. Det är viktigt att säkerställa att kulturskolan inte nedprioriteras på grund av att den i Göteborg är organiserad under grundskolenämnden.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resursfördelningen utifrån socioekonomiskt index. Öka andelen kommunala skolor och begränsa antalet vinstdrivande skolor.
- Utmana marknadsskolesystemet genom att bland annat inte anvisa mark till eller planera för vinstdrivande skolor och stoppa etableringen av nya skolor i områden med överkapacitet.
- Öka andelen legitimerad personal i skolan och på fritidshemmen.
- Minska antalet elever per pedagog och antalet barn i lågstadielklasserna, främst i politiskt eftersatta områden.
- Minska antalet barn i fritidshemmen till cirka 20 i varje grupp och öka personaltätheten på fritidshemmen.
- Ge alla barn rätt till fritidshem, oavsett vårdnadshavares sysselsättning.
- Sänka avgifterna för fritidshem för familjer med låga inkomster.
- Frukost ska erbjudas på alla grundskolor.
- Göra skolan helt avgiftsfri och inte efterfråga att eleverna tar med sig matsäck eller mellanmål.
- Lovskola ska erbjudas från årskurs ett på de skolor där behovet finns.
- Erbjud läxhjälp eller studiestöd till alla elever i grundskolan.
- Läxhjälp inom skolans verksamhet ska ledas av behörig lärare.
- Tillgängliggöra och individanpassa modersmålsundervisningen.
- De nationella minoriteternas rättigheter bättre ska tillgodoses i skolan.
- Erbjud fler elever studiehandledning på modersmål.
- Alla skolor ska ha ett skolbibliotek med generösa öppettider som är bemannat med utbildad personal.
- Införa maxantal för antal elever per heltidsanställd i elevhälsan.
- Införa maxantal för antal elever per studie- och yrkesvägledare.
- Insatser ska göras för att minska negativ skolstress bland elever.
- Lärare, rektorer och annan skolpersonal ska ges möjlighet till fortbildning.
- Skolpersonal ska få kompetensutveckling inom området sexualitet, samtycke och relationer.
- Kurser i feministiskt självförsvar för tjejer i högstadie- och gymnasieålder ska erbjudas genom samarbete mellan relevanta nämnder och civilsamhället i till exempel skola och fritidsgårdar.
- Skolornas arbete med destruktiva maskulinitetsnormer ska utvecklas och inkludera konsekvenser och problem kopplade till unga mäns porrkonsumtion.
- Skolmaten ska vara av god kvalitet, lagas lokalt och vara ekologisk och vegetarisk i så hög utsträckning som möjligt.
- Medarbetare inom skolköken ska få fortbildning om specialkost, vegetarisk och vegansk mat, selektiv kost och ätstörning.
- Stärka elevers inflytande och organisering i skolan.
- Kulturskolan ska byggas ut och fler ska ges möjlighet till individuell undervisning inom ramen för långkurser.
- Grundskolan ska vara utformad så att barn med neuropsykiatriska diagnoser har samma möjlighet att trivas och nå målen i skolan som barn utan diagnos.
- Stödet till barn med normbrytande funktionalitet ska förbättras både inom ramen för den ordinarie och den anpassade grundskolan.

- Avgiftsfri simskola ska arrangeras inom ramen för skoldagen eller fritids för alla elever i låg- och mellanstadiet.
- Förbättra och rusta upp skolgårdarna samt göra dessa tillgängliga för spontanidrott och föreningsliv efter skoltid.
- Planera nybyggnation av skolor utifrån möjligheten till blandade upptagningsområden.

Gymnasieskola

En gymnasieexamen är en viktig förutsättning för goda livsvillkor senare i livet. Betydligt större insatser behöver göras för att alla unga ska påbörja och slutföra en gymnasieutbildning. En stor andel av eleverna i Göteborg går på fristående vinstdrivande gymnasieskolor. Det försvårar planeringen av utbildningsplatser för de kommunala skolorna och leder till att resurser som ska gå till elevernas utbildning i stället går till aktiebolagens vinster. Marknadsskolan och dess konsekvenser ska motverkas så långt det är möjligt.

Föräldrarnas utbildningsbakgrund påverkar barnens skolresultat och utbildningsval. Elever som inte har fått förväntad kunskap och färdighet i grundskolan har lägre sannolikhet att klara gymnasieskolan. All utbildning ska ta hänsyn till elevers olika behov och förutsättningar. Gymnasieskolorna ska ha tillräckligt med resurser för att alla elever ska få det stöd de behöver.

Det finns en stark uppdelning mellan gymnasieskolor med högskoleförberedande program och gymnasieskolor med yrkesprogram. Arbetet med att uppnå en blandning av elever med olika bakgrund och kön inom gymnasieskolans program ska kombineras med inriktningen att blanda olika typer av program på olika skolor.

Gymnasieskolan ska ha ett brett utbud av program och inriktningar som utformas med hänsyn till arbetsmarknaden. Inom individuellt alternativ behöver det finnas stora möjligheter till anpassning utifrån elevernas behov. Alla skolor ska erbjuda läxhjälp eller studiestöd ledd av behörig lärare för att kompensera för elevers olika förutsättningar. Gymnasieskolornas kvalitets- och uppföljningsarbete ska inte bara handla om betygsresultat.

Skolan ska vara en plats fri från alla former av rasism, mobbning, kränkningar och diskriminering. Hbtqia+-personer och personer med normbrytande funktionalitet är särskilt utsatta. Alla skolor ska ha ett aktivt jämställdhetsarbete, normkritiskt arbete och jobba med våldsprevention. Alla elever som behöver ska få extra anpassningar av god kvalitet tidigt i skolgången. Stödet till barn med normbrytande funktionalitet ska förbättras.

Arbetsmiljön för de som arbetar i kommunens gymnasieskolor ska förbättras, framför allt genom ökade resurser och mindre klasser. Skolorna ska ges resurser till stödpersonal och andra yrkesgrupper som stöttar elever och avlastar pedagoger. Det är särskilt viktigt i skolor med många elever från politiskt eftersatta områden. Timvikarier ska användas i så låg grad som möjligt. Fasta vikarier och hög grundbemanning ska vara norm.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resurserna till gymnasieskolan.
- Öka andelen kommunala gymnasieskolor.
- Utmana marknadsskolesystemet genom att bland annat inte anvisa mark till eller planera för vinstdrivande skolor och stoppa etableringen av nya gymnasieskolor som bidrar till överkapacitet.
- Öka andelen elever som går i kommunal gymnasieskola.
- Öka andelen legitimerad personal i gymnasieskolan.
- Alla gymnasieskolor ska ha både praktiska och teoretiska program.
- Både yrkesprogram och högskoleförberedande program ska ge grundläggande behörighet till högskolestudier.
- Frukost ska erbjudas på gymnasieskolor.
- Göra skolan helt avgiftsfri och inte efterfråga att eleverna tar med sig matsäck eller mellanmål.
- Erbjud läxhjälp eller studiestöd till alla elever.
- Läxhjälp inom skolans verksamhet ska ledas av behörig lärare.
- Erbjud fler elever studiehandledning på modersmål.
- Möjliggöra utvecklande av de nationella minoriteternas språk och kulturer.
- Säkerställa att ett brett utbud av moderna språk ska erbjudas till alla gymnasieelever.
- Alla skolor ska ha ett skolbibliotek bemannat med utbildad personal.
- Öka tillgängligheten till elevhälsan genom att öka antalet kuratorer, skolsköterskor och psykologer i förhållande till antalet elever.
- Införa maxantal för antal elever per heltidsanställd i elevhälsan.
- Införa maxantal för antal elever per studie- och yrkesvägledare.
- Införa fler insatser för att minska negativ skolstress bland elever.
- Lärare, rektorer och annan skolpersonal ska ges möjlighet till fortbildning.
- Skolpersonal ska få kompetensutveckling inom området sexualitet, samtycke och relationer.
- Skolornas arbete med destruktiva maskulinitetsnormer ska utvecklas och inkludera konsekvenser och problem kopplade till unga mäns porrkonsumtion.
- Alla kommunala gymnasieskolor ska ha egen matsservering.
- Andelen vegetarisk och ekologisk mat som serveras i skolan ska öka.
- Medarbetare inom skolköken samt pedagoger på skolorna ska få fortbildning om vegetarisk och vegansk kost, specialkost, selektiv kost och ätstörning.
- Stärka elevers inflytande och organisering i skolan.
- Eleverna i gymnasieskolan ska få information om facklig organisering.
- Stödet till elever med normbrytande funktionalitet ska förbättras.
- Gymnasieskolan ska vara utformad så att barn med neuropsykiatriska diagnoser har samma möjlighet att trivas och nå målen i skolan som barn utan diagnos.
- Förbättra och rusta upp skolgårdarna samt göra dessa tillgängliga för spontanidrott och föreningsliv efter skoltid.
- Alla gymnasieskolor, särskilt skolor med många elever från politiskt eftersatta områden, ska erbjuda platser för självstudier efter skoltid, inom skolans lokaler.

Arbetsmarknad, vuxenutbildning och näringsliv

Arbete och utbildning är en grundläggande rättighet. Att fler arbetar är bra för både den enskilde och för hela samhället. En politik för full sysselsättning är avgörande för ett jämlikt samhälle.

Fler medarbetare kommer att behövas i välfärden vilket är en stor utmaning för hela kommunen. Möjligheterna till omställning och yrkesväxling ska stärkas för att locka fler att arbeta i välfärdsyrken. Arbetsmarknadsinsatser ska särskilt fokusera på unga, utrikes födda och personer med normbrytande funktionalitet.

Kommunens arbetsmarknadspolitik måste utvecklas mot bakgrund av nedmonteringen och privatiseringen av Arbetsförmedlingen. Arbetsmarknadsinsatser ska finnas närmare göteborgarna, särskilt i områden med hög arbetslöshet. Kommunen ska aktivt motverka diskriminering och undanröja hinder orsakade av könsmaktsordningen och den strukturella rasismen på arbetsmarknaden.

Alla göteborgare oavsett funktionalitet har rätt till arbete, sysselsättning och utbildning. Arbetslösheten för personer med normbrytande funktionalitet är betydligt högre jämfört med övriga befolkningen. Kommunen ska bli en bättre arbetsgivare för alla, skapa fler praktik- och jobbomöjligheter och utbildningsplatser ska anpassas utifrån behov.

Vuxenutbildningen och högre yrkesutbildning fyller flera viktiga funktioner: för det livslånga lärandet, för de som vill yrkesväxla, för den som behöver läsa upp sina betyg, för SFI och som en arbetsmarknadspolitisk insats. Vuxenutbildning och SFI ska utföras i kommunal regi. Kommunen ska ta vara på nyanlända göteborgares kompetenser på arbetsmarknaden. Folkhögskolorna är en viktig del för utbildning och bildning. Samarbetet mellan kommunen och folkhögskolorna ska förbättras.

Ungdomsarbetslösheten ska motverkas och fler feriejobb med god kvalitet skapas. Fler unga ska ges möjlighet att ta del av feriejobben. Kommunen ska samverka med akademi, regionen och näringslivet för att öka sysselsättningen och lovjobben bland unga.

Kommunen ska inte styras av näringslivets eller ekonomiska intressen på bekostnad av det allmänna. Näringslivspolitikerna ska prioritera insatser som skapar trygga jobb, stärker sysselsättningen för personer långt från arbetsmarknaden, främjar social jämlikhet, den gröna omställningen och demokratiska företagsformer. Kommunen, akademien och näringslivet ska samverka för innovativa och hållbara lösningar. Den organisatoriska uppdelningen mellan nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning och Business Region Göteborg AB ska ses över för att skapa en bättre styrning av arbetsmarknads- och näringslivsfrågorna.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resurserna till vuxenutbildningen.
- Vuxenutbildningen ska bedrivas i kommunal regi.
- Fler behovsanpassade och flexibla lösningar ska tas fram inom SFI- och vuxenutbildningen.
- Öka språktränande insatser i samband med arbete och arbetsmarknadsinsatser.
- Svenskundervisning ska, förutom på familjecentraler, också erbjudas på öppna förskolor där det finns behov.
- Upprätta lokala jobbtorg i fler bostadsområden.
- Arbetslösa vårdnadshavare ska stöttas till arbete, studier och sysselsättning.
- Mentorskap ska utvecklas och öka inom yrkesutbildningen för att stötta fler att få ett arbete i kommunen.
- Kommunen i större utsträckning ska erbjuda praktikplatser och arbetstillfällen i kommunala verksamheter för personer med normbrytande funktionalitet.
- Alla ungdomar mellan årskurs nio till och med årskurs två på gymnasiet som sökt ett kommunalt sommarjobb ska vid minst ett tillfälle under treårsperioden garanteras erbjudande om plats.
- Ferieanställda ungdomar ska få information om facklig organisering.
- Insatser för att ge råd och stöd för startande av kooperativ ska utvecklas.
- Kommunalisera verksamheterna i Göteborgs Hamn AB.

Socialt arbete

Alla människor har rätt till ett värdigt liv. Kommunen har ett demokratiskt och solidariskt ansvar att främja jämlika levnadsvillkor för alla invånare. Det innebär att kommunen ska säkerställa att samhällets yttersta skyddsnät finns tillgängligt för alla som behöver det.

Nedmonteringen av välfärden, ökande fattigdom och segregation har skapat ett växande behov av socialtjänstens stöd. Samtidigt har den auktoritära samhällsutvecklingen bidragit till att det sociala arbetet allt oftare präglas av misstro och kontroll, vilket urholkar förtroendet för socialtjänsten. Kommunen behöver därför aktivt arbeta för att stärka tilliten mellan invånare och socialtjänst genom dialog, delaktighet och ett respektfullt bemötande.

Socialekreterare ska arbeta rättighetsbaserat och ha goda förutsättningar för att utföra sitt arbete i linje med den nya socialtjänstlagen. Arbetsmiljön inom socialtjänsten ska förbättras genom ökade resurser och ökad grundbemanning.

Fritidsverksamheten ska stärkas och utvecklas. Satsningar på fritidsverksamheten ska göras där behoven är som störst. Kommunen ska arbeta uppsökande och samverka med skola, fritid och föreningsliv för att förebygga våld, utanförskap och att unga rekryteras till kriminalitet. Det förebyggande och behandlande arbetet ska stärkas för att minska antalet unga i kriminalitet.

Social verksamhet ska utföras av offentliga aktörer och icke-vinstdrivande organisationer. Familjehem, jourhem och hem för vård eller boende (HVB) ska i högre grad bedrivas i kommunal regi. I den mån privata aktörer anlitas av kommunen ska höga krav ställas på dessa i upphandlingar och avtal. Placerade barns tillgång till stöd i sin skolgång enligt modellen "skolfam" ska stärkas och alla barn ska få stöd efter behov.

Hemlösheten ska upphöra och arbetet mot strukturell hemlöshet öka. Vräkning av barnfamiljer ska stoppas. Alla som är i behov av akut hjälp med mat eller tak över huvudet ska få hjälp utifrån individens behov.

Kommunen ska öka insatserna för personer som lever i ekonomisk utsatthet. Kommunen ska arbeta aktivt för att stärka försörjningsstöd och akutstöd trots att nya lagar reglerar försörjningsstödet hårdare. Stödinsatser som inte kräver beslut eller intyg ska öka.

Mäns våld mot kvinnor är en av de yttersta konsekvenserna av vårt patriarkala samhälle. Våldet drabbar även barn. En del lever dessutom under hedersrelaterat våld och förtryck. Kommunen ska arbeta med en helhetssyn och ge stöd både under och efter våldet. Kvinnojourer, transjourer och hbtqia+-jourer är avgörande i arbetet med mäns våld mot kvinnor.

Alla invånare ska ha möjlighet att komma ur eller minska sitt skadliga bruk och beroende. De som har ett pågående skadligt bruk ska få vård och insatser utifrån sina individuella behov, kvinnor ska erbjudas behandling med enbart andra kvinnor.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resurserna till socialt arbete.
- Höja grundbemanningen inom socialtjänsten.
- Öka möjligheten till kompetensutveckling för medarbetare inom socialtjänsten.
- Öka socialtjänstens uppsökande arbete.
- Öka stödet för att ansöka om ekonomiskt bistånd.
- Höja försörjningsstödet till barnfamiljer under sommarmånaderna och under fler högtidsdagar.
- Alla med ekonomiskt bistånd ska få gratis kollektivtrafikkort.
- Att inte räkna med inkomster från socialt rehabiliterande insatser, såsom försäljning av gatutidningar, i inkomster som dras av försörjningsstödet.
- Erbjuder fler insatser till asylsökande och papperslösa.
- Öka socialtjänstens samverkan med civilsamhället.
- Det vråkningsförebyggande arbetet ska stärkas.
- Hemlösheten ska upphöra i Göteborg.
- Personer som lever i strukturell hemlöshet ska erbjudas förtur i bostadskön.
- Villkoren på bostadsmarknaden för personer med försörjningsstöd, låga löner och osäkra anställningar ska förbättras.
- Personer i hemlöshet i första hand erbjuds boende enligt modellen "bostad först".
- Öka antalet boendeplatser i modellen "bostad först".
- I högre grad erbjuda enskilda boendelösningar för hemlösa i stället för kollektiv och sovsalar.
- Starta fler akutboenden för hemlösa i kommunal regi.
- Utredda möjligheten att öppna en tantjour.
- Stärka finansieringen av de ideella kvinnojourerna.
- Öka antalet kvinnojourer i kommunal regi.
- Införa eftervård till personer som lämnar skyddade boenden.
- Öppna fler mötesplatser för ungdomar med aktiviteter som ungdomar gillar.
- Öka vuxennärvaron på platser där många unga befinner sig.
- Öka antalet kommunala familjehem, jourhem, stödboenden, skyddade boenden och HVB.
- Höga krav och kontroller ska genomföras vid upphandlingar av familjehem och HVB för att säkerställa kvaliteten.
- Införa eftervård för de som lämnar placeringar från exempelvis HVB eller SIS.
- Öka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång. Köerna till modellen skolfam, som ger stöd till familjehemsplacerade elever, ska minska.
- Öka socialtjänstens samverkan med skolan gällande barn och unga.
- Öka föräldrastödet för barn i riskzon för kriminalitet.
- Inkludera skydd och stöd till närstående och familjer i avhopparverksamheten.
- Starta ett "sluta-fred" arbete i syfte att minska kriminalitet i bostadsområden.
- Öka stödet för familjehem i syfte att undvika oplanerade avbrott.
- Fler samlokaliserade familjecentraler.
- Öppna sociala mötesplatser för daglediga.
- Förbereda kommunen på införandet av Samsjuklighetsutredningen, i samarbete med regionen.

- Öka förebyggande arbete och öppenvårdsinsatser för personer i skadligt bruk eller beroende.
- Naloxon ska finnas lättillgängligt på alla kommunens boende eller mötesplatser där personer med skadligt bruk eller beroende bor eller vistas. All personal och boende som önskar ska erbjudas utbildning i att känna igen en överdos, administration av Naloxon och överdosprevention.
- Genomföra en försöksverksamhet av drogkonsumtionsrum.
- Inrätta behandlingar för kvinnor som lever i skadligt bruk eller beroendemed enbart kvinnliga deltagare och behandlare.
- Öka antalet arbetsmarknadsinsatser för personer med skadligt bruk eller beroende.
- Minimera antalet olika kontaktpersoner inom socialtjänsten för barnfamiljer där en eller båda vårdnadshavare har skadligt bruk eller beroende.
- Öka den juridiska rådgivningen till utsatta grupper.
- Stärka det ekonomiska stödet till frivilligorganisationer som arbetar med asylsökande och papperslösa.

Äldreomsorg och hälso- och sjukvård

Alla äldre ska känna sig trygga och ha en meningsfull vardag. Befolkningens hälsa har generellt förbättrats men skillnaderna beroende på livsvillkor har ökat. Personer med arbetarklassbakgrund har kortare medellivslängd vilket är särskilt tydligt för kvinnor utan gymnasieutbildning. För att skapa en jämlik hälsa bland äldre måste klass-, köns- och hälsoskillnaderna utjämnas. Kommunen ska arbeta för att kompensera för dessa skillnader.

Äldre med goda sociala relationer är mer nöjda med livet och mår bättre. För att förebygga psykisk ohälsa är det viktigt att kommunen motverkar isolering och möjliggör för äldre att leva ett värdigt liv med sociala relationer. Det kan göras genom att skapa fler mötesplatser och erbjuda hälsofrämjande aktiviteter i alla områden. Generationsöverskridande mötesplatser ska främjas och samlokalisering av verksamheter för olika åldersgrupper kan ibland vara en bra grund.

Antalet invånare som är 85 år eller äldre kommer öka kraftigt de kommande åren. Det förebyggande sociala arbetet ska stärkas och äldreomsorgen byggas ut. Det behövs fler trygghetsboenden och tillgänglighetsanpassade lägenheter. En välfungerande äldreomsorg är en jämställdhetsfråga. De flesta som vårdar anhöriga i hemmet är kvinnor och den överväldigande majoriteten av anställda inom äldreomsorgen är kvinnor.

Kvaliteten och tillgången till kommunens äldreomsorg ska förbättras genom mer resurser och höjd grundbemanning. Andelen utbildad personal ska öka. Arbetsmiljön och möjligheterna för personalen att påverka den egna arbetssituationen ska förbättras. Möjligheter till kompetensutveckling och vidareutbildning ska öka. Kontinuiteten inom hemtjänsten ska förbättras och omsorgstagares rätt att själv bestämma hur den beviljade tiden används ska värnas. Äldre som bor på vård- och omsorgsboende ska ges möjlighet till daglig utevistelse och aktiviteter utifrån sina önskemål. All mat som serveras på kommunens vård- och omsorgsboenden och inom hemtjänsten ska hålla hög kvalitet, smaka gott och måltidsmiljön ska vara trevlig.

Äldre hbtqia+-personer har ofta kämpat ett helt liv emot stigmatisering och diskriminering. De har levt under ett större förtryck än yngre generationer och kan ha ett stort behov av att bli synliggjorda. Kommunen ska därför arbeta för att bättre tillgodose deras behov.

Hemtjänsten har privatiserats genom lagen om valfrihetssystem (LOV). Det har lett till otrygghet för de äldre, försämrade arbetsvillkor för medarbetare, svårigheter att följa upp de privata hemtjänstföretagen och stora kostnader för kommunen. Äldreomsorgen ska drivas i kommunal regi och privatiseringarna ska återtas i kommunal regi.

Att arbeta proaktivt med folkhälsofrågor är avgörande för att skapa jämlika livsvillkor och för att minska folkhälsogapet mellan olika grupper i samhället. Genom ett starkt folkhälsoperspektiv kan vi förebygga sjukdom, främja fysisk och psykisk hälsa samt bidra till ett mer hållbart samhälle.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resurserna till äldreomsorgen.
- Höja grundbemanningen.
- Öka andelen utbildad personal.
- Bygga ut alla delar av äldreomsorgen.
- Avskaffa privatiseringen av hemtjänsten genom LOV.
- Minska andelen köpta platser på privata vård- och omsorgsboenden.
- I de undantagsfall då platser måste upphandlas ska dessa reserveras till idéburna organisationer.
- Sänka avgifterna inom äldreomsorgen.
- Öka insatserna mot psykisk ohälsa bland äldre.
- Erbjuder hälsofrämjande aktiviteter i hela Göteborg.
- Kommunen ska starta ett Folkhälsoråd i samverkan med regionen.
- Starta fler mötesplatser i hela Göteborg.
- Mötesplatser ska ha generösa öppettider.
- Ta bort minutstyrningen i hemtjänsten.
- Sänka heltidsmättet för nattpersonal.
- Anställa fler yrkesgrupper på vård- och omsorgsboenden som kan arbeta med specifika kompetensområden för att avlasta undersköterskor, till exempel måltidsbiträden.
- Utvidga och utveckla arbetet med serviceteam som till exempel har hand om städ, inköp och tvätt.
- Öka den interreligiösa kunskapen bland medarbetare i äldreomsorgen.
- Säkerställa rätten till äldreomsorg på nationella minoritetsspråk.
- Genomföra kompetensinsatser om beroendevård i hemtjänsten.
- Genomföra regelbundna utbildningsinsatser i värdegrundsarbete om rasism.
- Förbättra den kommunala sjukvården genom ökad samverkan mellan region och kommun.
- Inrätta minst en enhet avsedd för hbtqia+-personer på ett vård- och omsorgsboende.
- Inrätta ett trygghetsboende avsett för hbtqia+-personer.
- Utveckla stödet till anhöriga generellt och med särskilt fokus på demens.
- Stärka kompetensen om demenssjukdomar och säkerställa anpassade insatser för personer med demenssjukdom.

Funktionsrätt

Alla människor oavsett funktionalitet har lika rätt att vara fullt delaktiga i samhället. Det innebär att kommunen behöver undanröja de hinder som finns. För att det ska vara möjligt ska funktionsrättsperspektivet inkluderas i alla politiska områden. En förutsättning är att personer med normbrytande funktionalitet får det stöd de behöver i vardagen. Alla kommunens verksamheter ska vara fullt tillgängliga för personer med normbrytande funktionalitet. Förskolan, grundskolan och gymnasieskolan ska intensifiera insatserna för att möta behoven hos barn med normbrytande funktionalitet, inklusive barn med neuropsykiatriska diagnoser.

Personer med normbrytande funktionalitet har som grupp sämre livsvillkor än andra gällande bland annat inkomst, utbildningsnivå och tillgång till bostäder och arbete. Kommunen som arbetsplats ska tillgänglighetsgöras och fler personer med normbrytande funktionalitet ska få möjlighet till praktikplats och anställning i kommunen.

Insatserna som beviljas enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har urholkats och beviljas numera utifrån en mycket snäv tolkning av LSS. Denna utveckling behöver brytas och kommunen ska tolka LSS generöst. Individens och familjers faktiska behov av stöd ska vara vägledande, inte rättspraxis. Kommunens stöd för vårdnadshavare till barn med normbrytande funktionalitet och andra anhöriga ska förbättras.

Kommunens dagliga verksamhet har privatiserats genom lagen om valfrihetssystem (LOV). Detta har lett till detaljreglering, försämrade arbetsvillkor och minskade resurser till verksamheterna. Daglig verksamhet ska hålla en hög kvalitet och anpassas efter den enskildes behov och intressen. Transporter till och från daglig verksamhet ska utföras på ett tryggt och miljömedvetet sätt utan avgift för den som reser.

Tillgängliggörandet av stadsmiljön går alldeles för långsamt och behöver intensifieras. Kommunen ska även påverka andra aktörer som ansvarar för infrastruktur och kollektivtrafik att intensifiera sitt arbete med tillgänglighetsanpassningar. Alla som behöver ska beviljas färdtjänst i tillräcklig omfattning och det ska vara möjligt att resa med färdtjänst på lika villkor som övrig kollektivtrafik.

Kommunens medarbetare som arbetar inom funktionsstöd har ofta en tuff arbetsmiljö och låga löner samtidigt som de arbetar i en verksamhet med hög komplexitet. Arbetsvillkoren för medarbetare inom funktionsstöd ska förbättras genom att öka resurserna, höja grundbemanningen samt att öka möjligheterna till kompetensutveckling och vidareutbildning.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka resurserna till funktionsstöd.
- Höja grundbemanningen inom funktionsstöd.
- Öka andelen utbildad personal inom funktionsstöd.
- Avskaffa privatiseringen av daglig verksamhet genom LOV.
- Kommunen ska tillämpa LSS generöst och inte använda rättspraxis som ett sätt att begränsa insatser det finns behov av.
- Det inte ska göras avdrag på habiliteringsersättningen vid sjukfrånvaro.
- Funktionsrättsperspektivet ska beaktas inom alla politikområden.
- Genomföra utbildningsinsatser för kommunens anställda i funktionsrättsfrågor.
- Förbättra kommunens samråd med funktionsrättsrörelsen.
- Genomföra ett funktionsfullmäktige för att synliggöra funktionsrättsfrågor i kommunen.
- Personer som bor i bostad med särskild service (BmSS) ska få möjlighet till ledsagning och kontaktperson.
- Hålla nere hyrorna i BmSS.
- Öka antalet BmSS för att täcka behovet.
- Öka antalet F100-lägenheter, som innebär att personer med normbrytande funktionalitet erbjuds lägenhet inom ordinarie bostadsbestånd med kommunalt kontrakt.
- Förbättra stödet till vårdnadshavare som har barn med normbrytande funktionalitet samt andra anhöriga.
- Det ska vara kommunen och inte anhöriga som så långt det är möjligt ansvarar för samordning av alla kommunala insatser och aktiviteter för personer med normbrytande funktionalitet.
- Förbättra hälsan för personer med normbrytande funktionalitet.
- Minska våldsutsattheten hos personer med normbrytande funktionalitet.
- Öka sysselsättningsgraden för personer med normbrytande funktionalitet.
- Öka de kommunala arbetsmarknadsinsatserna för personer med normbrytande funktionalitet.
- Öka utbudet av fritidssysselsättningar för barn och vuxna med normbrytande funktionalitet.
- Öka antalet fria resor med färdtjänst och flexibiliteten gällande tid och framförhållning.
- Genomföra utbildningsinsatser i funktionsrätt- och bemötandefrågor för chaufförer inom färdtjänst.
- Tillgängliggöra alla kommunala verksamheter för personer med normbrytande funktionalitet.
- Undanröja alla befintliga hinder i kommunens lokaler och på allmänna platser.
- Öka kompetensen inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och annan normbrytande funktionalitet hos kommunens medarbetare, särskilt inom socialtjänsten och skolan.
- Personliga ombud ska finnas tillgängliga för personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning i den omfattningen som behövs för att möta behoven.

Miljö och klimat

Göteborg befinner sig i ett klimatnödläge, vilket kräver att klimat- och miljöfrågorna prioriteras i all kommunal verksamhet. Kommunen kan som stor samhällsaktör bidra genom att ställa om till förnybara transporter och energisystem, verka för klimatneutralt byggande samt främja en cirkulär ekonomi med effektiv återanvändning och återvinning av resurser. Klimatomställningen ska genomföras på ett socialt rättvist sätt där de som står för de största utsläppen också tar det största ansvaret.

Bevarandet av känsliga naturmiljöer behöver stärkas och Göteborg måste klimatanpassas. Närhet till natur och rekreation är viktig för att göra det attraktivt att vistas i och semestra i närområdet. En grön närmiljö och stadsmiljö gynnar biologisk mångfald och ger skydd mot översvämningar och hetta. Strandskydd och riksintressen för rekreation ska bevaras för att säkerställa allas tillgång till hav, sjöar och natur. Fler träd ska planteras och fler grönytor ska anläggas i kommunen. Skötsel av grönytor ska i ökad utsträckning främja biologisk mångfald och pollinerande insekter.

Kommunens vattenförsörjning och rening av avloppsvatten står inför stora framtida utmaningar, inte minst eftersom översvämningsriskerna ökar med ett förändrat klimat. Invånarnas tillgång till rent dricksvatten ska säkras för framtiden. Dagvatten ska omhändertas och förorenat vatten ska renas. Vattenkvaliteten i hav, sjöar och vattendrag ska förbättras. Havsmiljön är hotad. Genom att skydda havet mot bottentrålning och annan skadlig påverkan gynnar kommunen biologisk mångfald, matproduktion och havets förmåga att lagra kol.

Produktionen av förnybar energi och satsningar på batterilagring ska öka. Omställningen till förnybar energiförsörjning ska intensifieras med fokus på investeringar i sol och vindkraft. Alternativ till spillvärme från raffinaderier ska utvecklas. Kärnkraftsel innebär stora risker från uranbrytning till lagring av kärnavfall, kommunens användning av kärnkraftsel ska därför upphöra.

Den totala mängden avfall ska minska i kommunen. Det ska vara enkelt för invånare och företag att lämna till återvinning och återanvändning. Reparation, återbruk och delningstjänster ska uppmuntras. Förbränningen av plast ska minska genom ökad utsortering och återvinning av plast och andra material.

Giftiga kemikalier ska inte användas i kommunens verksamheter. Det är särskilt prioriterat att alla miljöer där barn ofta vistas är giftfria. Problemen med buller och luftföroreningar ska åtgärdas.

Matkonsumtionen har en stor miljö- och klimatpåverkan. Satsningar på hållbar livsmedelsproduktion och stadsnära odling ska öka.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Påskynda omställningen till förnybar fjärrvärme och elproduktion till senast 2030.
- Verka för en utfasning av fossil industri, fossil energianvändning och utbyggnad av fossil verksamhet.
- Anlägga fler kommunala solcellsparker där även privatpersoner, bostadsrättsföreningar och organisationer ges möjlighet att ta del av tekniken.
- Ställa krav på solceller och energieffektiva lösningar i markanvisningar och exploateringsavtal för bostäder.
- Utredda möjligheten att bilda energigemenskaper inom de kommunala bostadsbolagen med solceller, batterier och lokala nät.
- Utredda möjligheterna att stärka elförsörjningen på vintern genom att lagra hetvatten.
- Utredda alternativa metoder för energilagring utöver batterilagring.
- Underlätta byggnation av havsbaserad vindkraft utanför Göteborg.
- Fler reserverade platser för delad mobilitet, till exempel bilpooler nära flerbostadshus.
- Stadsutveckling och detaljplaner ska utformas så att behovet av privat bil minskar.
- Fler åtgärder för att förebygga och omhänderta konsekvenserna av skyfall, översvämningar och extrema väderhändelser.
- Begränsa antalet kryssningsfartyg och att endast de som uppfyller höga miljömässiga krav tillåts lägga till i Göteborgs hamn.
- Minska spridningen av mikroplaster i mark och vatten.
- Vegetarisk kost ska vara förstahandsalternativ på kommunens kurser och konferenser.
- Öka andelen ekologisk, närproducerad och vegetarisk mat inom kommunens organisation för att omställa till mer hållbar matkonsumtion.
- Utredda var vertikala växthus i stadsbebyggelse kan anläggas för ökad lokal matproduktion.
- Försvåra etablering av trålningsföretag och kommunen ska inte muddra för att möjliggöra expansion av trålande fiskeverksamhet.
- Verka för ett förbud mot bottentrålning.
- EU-förordningen för att restaurera natur ska uppnås genom att återställa ekosystem, livsmiljötyper och livsmiljöer för listade arter på land och i vatten.
- Fasa ut användningen av torv och torvbaserade produkter.
- Fler platser i kommunen ska inventeras för nyplantering av träd och tillskapande av grönytor.
- Öka tillsynsarbetet inom strandskyddade områden för att värna göteborgarnas rätt till stranden.
- Information på alla kommunens återvinningsstationer ska tillgängliggöras, exempelvis genom punktskrift.
- Återta avfallsinsamlingen i kommunal regi.
- Skapar nya gröna jobb tillsammans med akademien och näringslivet för att öka takten i klimatomställningen.

Bostäder

Rätten till bostad är en grundläggande mänsklig rättighet och en del av den generella välfärden. Bostadsbristen ska byggas bort med inriktningen att bygga hyresrätter och att bygga tätt och tillgängligt med ekologisk och social hållbarhet.

Bostadssegregationen ska brytas genom att bygga mer socialt blandat med blandade upplåtelseformer. Framför allt ska fler billiga hyresrätter byggas i områden med få hyresrätter. Insatser ska göras för att öka inflyttningen av personer med låg inkomst till områden med hög medelinkomst för att bryta segregationen.

Bostadsbristen är stor i Göteborg. Allt fler barnfamiljer lever trångt i för små lägenheter. Många unga vuxna bor hemma i väntan på att få flytta hemifrån. Bostäder måste därför i högre utsträckning planeras för att möta behoven, inte marknaden. Kvalitativa mål med fokus på varierade lägenhetsstorlekar, flexibla planlösningar, robusta materialval för långsiktig hållbarhet och kvalitativ gestaltning ska införas.

Kommunen ska bygga bort bostadsbristen genom att förtäta och bygga ut Göteborg men också genom att underlätta omvandlingen från kontor till bostäder. Antalet planerade hyresrätter ska öka. Krav på närhet till samhällsservice ska vara hög vid bostadsbyggande. För att kunna bygga bort bristen på studentbostäder kan placering längre ifrån viss samhällsservice övervägas.

Genom kommunala bostadsbolag kan kommunen påverka vad och hur mycket som byggs. Bostadsbolagen ska därför stärkas, inga ombildningar ska göras och nyproduktion av hyresrätter ska öka. Andelen hyresrätter ska öka. Hyresrätter ska byggas efter människors behov och inte för att maximera fastighetsägares vinster. En alltför stor nyproduktion av smålägenheter har lett till trångboddhet och svårigheter för barnfamiljer att hitta en bostad. Kommunala bostadsbolag behöver därför öka byggandet av stora lägenheter för att möta behovet hos stora barnfamiljer, människor som väljer att leva i kollektiv eller generationsboende och möjliggöra för en mångfald av familjeformer.

Hyresnivåerna inom kommunala bostadsbolag ska vara låga. Hyressättningsmodellen där hyran avgörs genom förhandling mellan parterna ska värnas. Arbetet med att hitta modeller med låg hyressättning vid renovering och nyproduktion ska fortsätta och utvecklas.

Stora delar av hyresbeståndet i kommunen behöver renoveras. Renoveringar av hyresrätter ska genomföras så alla hyresrättsinnehavare har råd att bo kvar och det demokratiska inflytandet hos hyresrättsinnehavaren ska säkerställas. Att fastighetsägare kraftigt höjer hyran vid renovering när en hyresgäst flyttat ut ska motverkas.

Framtiden Byggutveckling AB skapades som ett steg mot att få ett byggande bolag. Kommunen ska ta fler steg mot att bolaget ska bli ett utförande byggbolag inte minst för att kunna bygga billigare hyresrätter.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Bygga 5 500 bostäder per år, varav 3 500 inom kommunala bostadsbolag.
- Kommunala bostadsbolag ska kunna öka sin belåning för att bygga bort bostadsbristen.
- Byggandet av småhus och radhus som hyresrätter ska öka.
- Omvandla byggherrebolaget inom AB Framtiden till ett utförande byggbolag.
- Inga ombildningar ska göras inom de kommunala bostadsbolagen.
- Kommunala bostadsbolag ska köpa privata hyresfastigheter och möjligheten att återbilda bostadsrätter till hyresrätter ska utredas.
- Bogemenskaper och andra kollektivboendeformer ska främjas, bland annat genom att markanvisa en andel till bogemenskapsprojekt.
- De kommunala bostadsbolagen ska i ökad grad främja, informera om och uppmuntra till självförvaltning i hyresbeståndet.
- Bygga hyresrätter med en snitthyra på max 1 950 kronor per kvadratmeter och år.
- Genomföra renoveringar inom de kommunala bostadsbolagen på ett sådant sätt att alla har möjlighet att bo kvar.
- Renoveringar och standardhöjningar inom de kommunala bostadsbolagen ska inkludera valmöjligheter som medför ingen eller liten hyreshöjning, så att alla hyresgäster kan bo kvar.
- Hålla låga hyresnivåer vid renoveringar av kommunala hyresrätter som blir lediga.
- Särskilda begränsningar för människor som får ekonomiskt bistånd att hyra bostäder inom de kommunala bostadsbolagen ska avskaffas.
- Fler bostäder ska fördelas efter behov, särskilt till våldsutsatta, unga utan bostad, trångbodda barnfamiljer och vårdnadshavare som separerar.
- Kösystemet inom Boplats ska göras avgiftsfritt.
- Internkön ska avskaffas och internbyten ska förenklas inom de kommunala bostadsbolagen.
- De kommunala bostadsbolagen ska komplettera sina hyresrätter med de storlekar och lägenhetstyper som saknas i varje område.
- Boendestandarden och kvaliteten ska vara hög vid nybyggnation och renoveringar gällande takhöjd, solljus, bullernivåer, krav på hiss, tillgänglighetsanpassning och byggande med hållbara material.
- Använda ekologiskt hållbara, energisparande och energiproducerande lösningar i större utsträckning utan att kostnaderna belastar hyresgästerna genom högre hyra.

Stadsutveckling

Göteborgarna ska äga och ges inflytande över utvecklingen av sin stad. Därför är det viktigt att kommunens totala mark- och fastighetsägande ökar och att det gemensamma ägandet av bostadsområden, gator, torg och parker värnas och utvecklas. Göteborg är en segregerad stad med boendesegregation och stora skillnader i inkomst, utbildning och hälsa mellan olika områden. Stadsutvecklingen spelar en viktig roll för att minska ojämlikheten. Genom att bygga ut den sociala infrastrukturen främjas sociala relationer och gemenskap. I alla områden ska tillgången till god service och bra kollektivtrafik öka, vilket även minskar bilberoendet.

Bebyggelsen i Göteborgska utformas utifrån platsens förutsättningar och vara funktionell för invånarna. Det som byggs ska utformas för att möta krav på bra bostäder med rimliga hyror, klimatanpassade och hållbara byggnader samt lokaler för välfärdsverksamheter som är funktionella för både brukare och personal. Detta ska vara avgörande för utformningen av vår stad och innebär en blandning av slutna kvarter, punkthus och öppnare gårdsstrukturer. Stadsutvecklingen ska bidra till varierade, gröna och tillgängliga stadsmiljöer. Tillgången till samlingslokaler för föreningsliv och civilsamhället ska öka.

Både vid nyproduktion och ombyggnad uppstår utsläpp av växthusgaser. Den mest hållbara staden är den som är redan byggd, därför ska renovering eller konvertering i första hand prioriteras framför rivning och nybyggnation. Klimatneutralt byggande med utsläppsnåla material och lösningar som är energisparande och elproducerande ska prioriteras. Kommunens mark- och planeringsarbete ska bidra till att stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Stadsutvecklingen behöver i större utsträckning anpassas till ett förändrat klimat. Klimatanpassningen ska stärkas i områden med bostäder, arbetsplatser och annan verksamhet som riskerar att drabbas av översvämningar och andra extrema väderhändelser. Områden med träd och grönytor ska öka för en trivsamt och hållbar stad. Antalet parkeringsplatser per nybyggd lägenhet ska minska. Kommunen ska bygga parkeringshus i stället för parkeringar på gator eller andra öppna ytor. Kostnader för parkeringar ska inte läggas på hyran utan bekostas av användare.

Vid marktilldelning ska höga krav ställas för att tillgodose sociala behov och garantera allas tillgång till en bostad. I planprocessen ska välfärden och idrottens behov tydligare uppmärksammas och tas hänsyn till för att tillgodose kommunens behov av lokaler. Stadsutvecklingen ska garantera platser för barn och behov av förskolor, skolor, fritidsgårdar, mötesplatser, lek- och idrottsplatser med hänsyn till buller, solljus, skyfallsleder, yta och att omgivningen är trygg och säker.

För att värna klimatet och främja lokal handel ska inte nya köpcentrum byggas och befintliga ska inte expandera. I stället ska det finnas lokaler för verksamheter och affärer i bottenplan på byggnader för att främja 15-minutersstaden som innebär att det endast ska ta 15 minuter att gå eller cykla till de viktigaste platserna såsom jobbet, skolan, mataffären, kultur, idrott och naturen. Nöjes- och kulturlivet ska värnas i stadsutvecklingen. Vid om- och nybyggnation av områden ska vi fortsätta arbetet med att se över om de stora ytor som idag används för parkeringsplatser kan användas på ett sätt som kommer till nytta för fler.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Göra fler av Göteborgs offentliga ytor och verksamheter avgiftsfria.
- Tillgänglighetsanpassa alla kommunens lokaler.
- Stärka tillgänglighetsperspektivet i all stadsutveckling.
- Vid marktilldelning ställa krav på privata fastighetsägare att överlåta motsvarande 12,5 procent av nytt bostadsbestånd för sociala ändamål.
- Vid marktilldelning ställa krav på privata fastighetsägare att förmedla samtliga lediga hyresrätter i sitt bestånd på Boplats.
- Vid marktilldelning till privata fastighetsägare ställa samma uthyrningskrav som i de kommunala bostadsbolagen och kräva att hyreshöjningar och renoveringar förhandlas med berörda hyresgäster.
- Vid marktilldelning ställa höga krav på bostadsvariation och kvalitet.
- Vid marktilldelning utveckla kommunens arbete med klimatkrav för att säkerställa att nya byggnader är hållbara.
- Priset på mark för nybyggnation av bostäder ska sänkas för alla upplåtelseformer i politiskt eftersatta områden.
- Andelen mark- och fastigheter som ägs av kommunen ska öka.
- Byggmålet och bostadskvalitet ska vara överordnade andra inriktningar såsom kvartersstad och parkeringsgarage.
- Sänka utsläppen från nybyggnation.
- Fler träd och grönområden ska anläggas i stadsutvecklingsprojekt.
- Fler kolonistugeområden, odlingslotter och pallkrageodlingar ska byggas.
- Fler lokaler för kultur inrättas vid ny- och ombyggnation.

Trafik och stadsmiljö

Kommunens mark är till för göteborgarna och stadsrummet ska präglas av god tillgänglighet på rättvisa villkor parallellt med att naturvärden omhändertas.

Göteborgs befolkning växer samtidigt som trafiksituationen präglas av trängsel och otrygghet. Därför ska framkomligheten för hållbara trafikslag som kollektivtrafik, cykel och gång öka och biltrafiken minska. Då kan klimatskadliga utsläpp minska och tryggheten i resandet öka. Detta bidrar också till att frigöra plats för bostäder, lekplatser och grönytor. Vid utformning av stadsmiljön ska framkomlighet, gestaltning, grönska, tillgänglighet och trygghet värnas samtidigt som grön infrastruktur och klimatanpassningar omhändertas.

Kollektivtrafiken, inklusive färdtjänst och flexlinjen, är stommen i stadstrafiken. För att öka kollektivtrafikresandet behövs satsningar för att öka attraktiviteten, effektiviteten och göra resandet billigare. Därför behöver spårvägsnätet byggas ut och priserna sänkas. Spårvägsutbyggnaden ska ske på ett sätt som stärker stadslivet, tryggheten och den sammanhållna staden. För spårvägens kapacitet är det avgörande att fler resvägar skapas i centrala Göteborg och att restiderna till och från ytterområden minskar. Några av de prioriterade kommande projekten är Lindholmsförbindelsen, spårväg till Backa via Brunnsbo, Engelbrektslänken, Allélänken, Gropegårdslänken och tunnel mellan Alelyckan och Kortedala. Kommunen ska också utreda spårväg från Angered Centrum till Rannebergen, Lövgärdet och Gårdsten.

Att öka cyklandets andel av den totala trafiken är positivt för miljön, klimatet, folkhälsan och trafiksäkerheten. Förutsättningarna att cykla i Göteborg behöver förbättras. Cykelvägsnätet ska byggas ut, bli tryggare, underhållas och moderniseras. Cykelfiler ska breddas där det behövs, avbrott på cykelvägar ska åtgärdas och cykelparkeringarna bli fler. En större andel av trafikbudgeten än idag ska gå till cykelinvesteringar och fler områden ska omvandlas från biltrafik till cykeltrafik.

Kommunen behöver göra mer för att prioritera hållbara transporter på bekostnad av den höga bilismen, särskilt i centrum. Det har utretts hur området innanför vallgraven kan göras bilfritt till år 2035. Kommunen ska skynda på detta arbete för att öka framkomligheten för kollektivtrafik, gång, cykel och nyttotrafik. Det skapar också tryggare trafikmiljöer och förbättrar tillgängligheten för personer med normbrytande funktionalitet. Kommunen ska sänka hastigheterna på fler kommunala vägar för att öka trafiksäkerheten.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Priset på månadskorten i kollektivtrafiken ska fortsätta sänkas genom att priset subventioneras av kommunen.
- Avgiften för färdtjänsten ska sänkas.
- Spårvägsnätet ska byggas ut och planerade projekt påskyndas där det är möjligt. Fokus på utbyggnaden ska vara minskade restider till och från centrum och kommunens ytterområden.
- Spårvägens organisering ska ses över i syfte att förbättra den demokratiska kontrollen och hålla samman ansvarsfördelning och befogenheter i verksamheten.
- Spårvägsnätet ska utvecklas på ett sätt som stärker stadslivet, tryggheten och den sammanhållna staden.
- Framkomligheten för spårvägstrafiken ska öka i centrala delar av Göteborg.
- Öka färjetrafiken mellan Saltholmen och Stenpiren.
- Arbeta för fler gratis färjor över älven mellan Hisingen och fastlandet.
- Innerstaden ska succesivt göras bilfri och fler områden, gator och stråk ska bli bilfria.
- Fler områden ska omvandlas från biltrafik till hållbara trafikslag genom att till exempel enkelrikta gator för bilar med syftet att skapa plats för bättre cykelbanor och trottoarer.
- Fasta förhyrda boendeparkeringar i högre grad ska ersättas av platser som samutnyttjas.
- Dynamisk prissättning för parkering ska testas för minskad söktrafik och miljöpåverkan.
- Succesivt fasa ut gratisparkeringar från områden i mellanstaden för att i stället samla parkeringar i anläggningar.
- Aktivt försvåra för och vid behov förbjuda uthyrning av elsparkscyklar, bland annat genom striktare parkeringsregler.
- Arbeta för ett mer sammanhållet cykelnät.
- Prioritera framkomligheten och säkerheten för gång och cykel, även i samband med byggprojekt.
- Prioritera investeringar för att rusta upp, förbättra, kontrollera och underhålla cykelbanor.
- Ökad separering mellan gång- och cykeltrafik.
- Utveckla och öka samarbetet med civilsamhället avseende cykelkurser för vuxna
- Sänka hastigheten till 30 km/tim på fler vägar.
- Fler platser i stadsmiljön och i naturområden ska göras tillgängliga för alla oavsett funktionalitet.
- Öka tryggheten i stadsmiljön genom exempelvis belysningsåtgärder och minskade barriäreffekter.
- Skapa fler platser för samvaro i stadsmiljön som är fria från försäljning av varor
- Öka antalet hundrastgårdar.
- Utbyggnaden av plaskdammar ska fortsätta, särskilt i områden där det är långt till närmaste badplats.
- Fler träd ska planteras och ytan som skuggas av trädkronor ska öka.
- Kommunen ska underlätta för stadsodling av mat.
- Permanenta dricksvattenfontäner ska bli fler, särskilt i grönområden, parker och i bostadsområden där det saknas.

- Se över hur området runt Röda sten kan utvecklas för att förbättra stadsmiljön och möjligheten till rekreation.
- Inhägnandet av vilda djur i Slottsskogen successivt ska fasas ut.
- Hjärtstartare ska finnas tillgängliga på fler platser.
- Kommunen ska ha en nollvision kring olyckor i trafiken och åtgärder vid platser där olyckor ofta sker ska prioriteras.
- Verka för fler hållbara förbindelser över Göta älv.
- Öka antalet offentliga toaletter i stadsmiljön och alla offentliga toaletter ska vara gratis.
- Integrera trädplantering, dagvattenlösningar och gröna stråk i alla större trafikprojekt för att stärka ekosystemtjänster och klimatanpassning.

Idrott, förening och evenemang

Alla människor har rätt till en meningsfull fritid. Föreningslivet spelar en viktig roll för demokratin och som mötesplats för invånare att utveckla sociala relationer.

Deltagandet i föreningslivet är ojämnt. Utrikes födda, personer med normbrytande funktionalitet, hbtqia+-personer och personer med arbetarklassbakgrund deltar i lägre utsträckning. Föreningsstödet ska därför stärkas, särskilt i politiskt eftersatta områden. Kommunen ska ställa krav på att föreningslivet arbetar inkluderande och normkritiskt.

Barn till föräldrar med låg utbildning, låg inkomst eller utländsk bakgrund upplever generellt en sämre fritid. Föreningslivet ska arbeta för att motverka segregationen genom att barn möts över klass- och bostadsgränser. Deltagandet skiljer sig också mellan könen. En större andel av kommunens resurser går till män och killar. Lägst andel går till tjejer och kvinnor med utländsk bakgrund. Mer resurser ska därför riktas till denna grupp så att kommunens stöd fördelas mer jämställt.

Kommunala verksamhetslokaler ska tillgängliggöras för föreningslivet. Föreningslokaler som hyrs ut ska ha låga hyror och vara tillgängliga för så många som möjligt.

Kommunens administrativa stöd ska stärkas samtidigt som kraven ska minska eftersom de flesta föreningar är små och ofta har svårt att rekrytera nya ideella krafter och få tillgång till bidrag och lokaler. Samverkan med studieförbunden ska utvecklas för att stärka stödet till föreningslivet. Idrottsföreningar ska värnas då idrott är viktigt ur både ett folkhälso- och demokratiperspektiv.

Fler idrottsanläggningar, lokala bad och ishallar ska byggas. Kommunens badhus och gym ska fortsatt göras avgiftsfria, ekonomiskt svagare grupper ska prioriteras. Badhusen ska även vara mer inkluderande och tider för enbart kvinnor och andra grupper ska fortsatt erbjudas. Ungdomar ska kunna idrotta i en trygg och meningsfull miljö, fler vuxna i idrottshallar är viktigt för att möjliggöra det.

Göteborg har en lång tradition av att arrangera evenemang inom kultur, idrott och nöje. Kommunen ska ge stötta och ge utrymme till alternativa och småskaliga aktörer som vill pröva nya idéer, koncept och besöksmål. Fler avgiftsfria evenemang ska arrangeras i offentlig miljö. Utbudet ska vara relevant för invånare från hela Göteborg.

Att kunna simma är både en hälsofrämjande insats och en livsviktig färdighet. Rätten att kunna simma ska därför säkerställas. Det ska ske genom både avgiftsfri kommunal simskola och fri entré till badhus för barn.

Kommunen ska bättre tillgodose ungdomars önskemål om fritidsaktiviteter. Antalet mötesplatser för unga med ungdomsproducerad verksamhet ska öka. Möjligheter för alla grupper att själva kunna skapa och driva olika projekt ska säkerställas, inte minst ur ett feministiskt perspektiv.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Stärka föreningsbidraget, särskilt i politiskt eftersatta områden.
- Stärka stödet till föreningar och förenkla processen vid ansökan om föreningsbidrag.
- Inrätta ett föreningslivsstrategiskt råd.
- Tillgängliggöra fler av kommunens lokaler och mötesplatser för föreningslivet.
- Hyrorna för föreningslivet i kommunala lokaler ska vara låga.
- Förbättra kvaliteten och tillgången till kommunens idrottsplatser och friskvårdsanläggningar i politiskt eftersatta områden.
- Fler platser för spontanidrott ska byggas med en större bredd av idrotter.
- Bygga fler badhus, bland annat i västra centrum.
- Bygga ett nytt utomhusbad på centrala Hisingen.
- Bygga minst två nya ishallar.
- Fler utomhusgym ska byggas och upprustas, anpassade för kvinnor och personer med normbrytande funktionalitet.
- Öka avgiftsfriheten till kommunens badhus och gym.
- Försäljning av kommersiella namnrättigheter för kommunalt ägda eller kommunalt finansierade arenor inte ska förekomma och att redan sålda namnrättigheter ska återtas.
- Fler aktiviteter för barn och unga ska göras avgiftsfria året om.
- Stärka det ekonomiska stödet för barn och ungas fritidsaktiviteter.
- Rikta särskilda resurser till tjejer och kvinnors idrottande och friskvård.
- Resurser till idrottande och friskvård ska nå tjejer och kvinnor i minst lika hög utsträckning som killar och män.
- Alla toaletter och omklädningsrum ska vara tillgängliga och trygga platser även för personer som bryter mot könsnormer.
- Möjliggöra en högre vuxennärvaro där unga möts och idrottar.
- Skapa fler mötesplatser för hbtqi+-ungdomar.
- Fler mötesplatser för e-sport med särskilt fokus på tjejer och för att nå icke-föreningsaktiva barn och unga som inte idrottar.
- Fler ska bli föreningsaktiva.

Kultur

Alla ska ha samma rätt och möjligheter att utöva kultur och ta del av kulturlivet. Kommunen ska säkerställa att kulturen kan verka i en demokratisk anda och inte begränsas av den allt mer nationalkonservativa synen på kulturpolitik. Kulturen stärker gemenskapen, skapar möten mellan människor och bidrar till ökad sammanhållning i hela Göteborg.

Alla ska ges möjlighet att själva organisera sig och utöva kultur i den form de önskar. Ett brett utbud av kulturverksamheter och verksamheter som inspirerar - eller utgår från ungas egna önskemål och initiativ ska finnas i hela Göteborg. Därför behöver kulturens förutsättningar och infrastruktur stärkas och finansieringen av fri kultur öka. Mer resurser ska ges till den kultur som möter invånare där de bor och till studieförbunden, folkhögskolorna och föreningslivet. Villkoren för kulturutövare ska förbättras. Tillgången till olika typer av lokaler ska säkerställas, både genom att nuvarande lokaler bevaras och genom att nya tillkommer.

För att fler ska få tillgång till den kultur som finns behöver flera känna sig inkluderade. Den institutionella kulturen ska arbeta uppsökande mot nya målgrupper och ungas rätt till kultur ska stärkas. Samarbetet mellan den institutionella kulturen och den fria kulturen ska stärkas på jämlika villkor, exempelvis genom att fria grupper får tillgång till kulturinstitutionernas befintliga lokaler i större utsträckning.

Lokaler för det fria kulturlivet riskerar att trängas undan eller försvinna när områden rustas upp. Flera av våra kulturinstitutioner står inför renoveringsbehov. Göteborg konstmuseum behöver byggas ut och renoveras för att säkra sin framtid.

Kommunen ska upplåta egna lokaler för kultur som inte sker på marknadens villkor. Kommunen ska värna och utveckla lokaler för kulturlivet med billig hyra.

Lättillgängliga folkbibliotek med brett utbud ska finnas i alla områden. Särskilda satsningar på biblioteken i politiskt eftersatta områden ska göras och läsfrämjande verksamhet ska öka. Biblioteken har en viktig roll som icke-kommersiell mötesplats och forum för kultur. Låneverksamheten ska utvecklas till att inkludera fler kategorier, kulturformer och kulturupplevelser.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Öka satsningarna på det fria kulturlivet.
- Säkerställ låga hyror i kommunens lokaler för det fria kulturlivet och studieförbund.
- Öka bidragen till studieförbunden och folkbildningen.
- Möjliggöra att det fria kulturlivet och deltagarbaserad kultur får tillgång till fler lokaler.
- Skapa fler kulturljudzoner där kulturlivet tillåts ha högre ljudnivå än i resten av Göteborg.
- Skapa fler icke-kommersiella mötesplatser både inom- och utomhus.
- Tillgodose föreningars och grupperas möjligheter att affischera för kulturevenemang i det offentliga rummet framför utrymme för reklam.
- Fler avgiftsfria kulturevenemang ska arrangeras.
- Kommunens museer och andra kulturverksamheter ska vara avgiftsfria.
- Lisebergs konserter ska ingå i entré- och årskortsavgiften.
- Tillgängliggöra alla kulturverksamheter för personer med normbrytande funktionalitet. Det gäller såväl för publik som för kulturutövare.
- Prioritera att tillgodose barn och ungas rätt till kultur.
- Erbjuder fler ungdomar kultursommarjobb.
- Starta ett nytt museum för bostad och arkitektur.
- Alla bibliotek ges förutsättningar att erbjuda mer generösa öppettider.
- Öppna fler bibliotek där behoven är som störst.
- Inrätta ett kulturhus i någon av Göteborgs centrala stadsdelar.
- Förbättra situationen för barn och unga från nationella minoriteter så att de kan behålla och utveckla sin kultur.

Inköp och upphandling

Kommunen köper in och upphandlar varor och tjänster för mer än 30 miljarder kronor varje år. Göteborg har kommit relativt långt i arbetet med att ta social och miljömässig hänsyn vid upphandlingar men det finns mer att göra för att stärka arbetarnas villkor och höja miljö-, klimat- och djurskyddskraven.

Kommunen ska alltid undersöka om det finns möjlighet att tillgodose behovet med egna resurser innan inköp av varor och tjänster görs. Kommunal regi ska alltid prioriteras, särskilt inom välfärden. I de fall upphandling sker inom välfärdsområden ska icke vinstdrivna idéburna organisationer eller kooperativ prioriteras före vinstdrivna företag.

Vid samtliga upphandlingar ska kommunen ställa krav på arbetsvillkor som motsvarar fullvärdiga svenska kollektivavtal. Kommunen har lyckats genomföra upphandlingar inom byggprojekt med krav på faktiska kollektivavtal och ska fortsätta göra det inom fler områden. Att ställa krav och öka kontroller av leverantörer är viktigt för att förebygga arbetslivskriminalitet och exploatering av människor.

Alla upphandlingar ska ha skarpa klimatkrav så att inköpen så långt det är möjligt inte har negativ klimatpåverkan vare sig i produktion eller transport. Kommunen ska höja kraven på miljö och djurskyddsvillkor och alla upphandlingar ska vara ekologiskt hållbara. Svinn och överflödiga inköp ska minskas genom högre grad av återbruk och möjlighet att dela material inom olika kommunala verksamheter.

Inköp och upphandlingar ska vara socialt hållbara. Kommunen ska arbeta mer med reserverade kontrakt för icke vinstdrivande leverantörer av vissa tjänster inom den sociala ekonomin. Ett aktivt arbete med mänskliga rättigheter ska genomsyra all kommunal verksamhet. Kommunen ska inte köpa varor och tjänster från företag som bryter mot mänskliga rättigheter i Sverige eller utomlands, eller är en del av en företagskoncern som gör detsamma.

Kommunen ska säkerställa att ställda krav följs genom att följa upp och kontrollera leverantörer. Skattepengar ska inte användas för att köpa varor och tjänster från oseriösa företag. Kommunen ska agera snabbt och kraftfullt när fusk, oegentligheter, kriminalitet, diskriminering eller osund konkurrens uppdagas.

Vänsterpartiet arbetar för att:

- Ställa krav på arbetsvillkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal och meddelarfrihet vid samtliga upphandlingar.
- Ställa krav på kollektivavtal i upphandling inom fler områden.
- Genomföra fler kontroller för att säkerställa att upphandlade företag har kollektivavtal eller arbetsvillkor som motsvarar kollektivavtal.
- Kommunen ska offentliggöra när de upptäcker företag som missköter arbetsvillkor i den mån det är juridiskt möjligt.
- Testa att ställa krav på att upphandlade företag ska använda sig av tillsvidareanställningar eller rätt till heltid för sina medarbetare.
- Säkerställa att kommunen arbetar för att utesluta företag vid brott mot arbetsrätt och skattefusk.
- Alla krav vid upphandling även ska gälla underleverantörer.
- Alla upphandlingar ska vara socialt och ekologiskt hållbara.
- Alla upphandlingar ska genomföras med skarpa miljö- och klimatkrav inklusive transporter.
- Djurskyddskraven i upphandlingar höjs med målet att minst 90 procent av de animaliska produkter kommunen upphandlar ska vara KRAV-märkta.
- Prioritera återbruk och andrahandsvaror i fler inköp.
- Utveckla och tillämpa modellen "reserverad upphandling" för idéburna aktörer.
- Kommunen ska erbjuda utbildning och stöd till idéburna organisationer och kooperativa företag för att underlätta för dem att delta i upphandlingar.
- Alla platser där kommunen placerar individer, till exempel skyddade boenden och HVB, ska reserveras för offentliga aktörer och idéburna organisationer i så stor utsträckning som möjligt.
- Öka antalet reserverade upphandlingar för företag som anställer personer som står långt från arbetsmarknaden, till exempel personer med normbrytande funktionalitet.
- Kommunen ska underlätta för småföretagare att delta i upphandlingar, exempelvis genom att dela upp större upphandlingar i mindre delar.
- Minska användandet av konsulter för att säkerställa att kompetens som behövs för kommunen rekryteras och behålls i kommunen.
- Ställa krav på universell utformning vid upphandling för att tillgodose alla användares behov.
- Involvera brukare i utformning av krav till upphandlingar som berör dem.
- Fackliga organisationer ska involveras i utformning av krav i upphandling.
- Kommunen ska så långt det är möjligt offentliggöra alla delar av upphandlingsprocessen.
- Kommunen ska kräva transparens i ägarstrukturer hos samtliga leverantörer.
- Kommunen ska inte köpa varor eller tjänster från företag som tillverkar krigsmateriel.
- Ställa krav på att leverantörer ska kunna bevisa att de inte producerar varor på ockuperade områden i strid mot folkrätt.